

Briuselis, 2026 m. gegužės 12 d.
(OR. en)

8931/26
ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2026/0060 (NLE)

RECH 207
RELEX 601

PRANEŠIMAS

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8120/26

Dalykas: *Pasirengimas 2026 m. gegužės 28–29 m. Konkurencingumo (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) tarybos posėdžiui*
Tarybos rekomendacija dėl Europos Sąjungos mokslo diplomatijos sistemos
– Priėmimas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Europos Sąjungos mokslo diplomatijos sistemos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį kartu su 182 straipsnio 5 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) mokslas yra visuotinė viešoji gėrybė, kuria naudojantis tiek viešojo, tiek privačiojo sektorių fundamentiniais ir taikomaisiais moksliniais tyrimais plečiamos žinių ribos ir kuriami žmonijai naudingi sprendimai;
- (2) universalioji mokslo kalba gali padėti žmonėms ir tautoms užmegzti ryšius ir suteikti jiems įkvėpimo;
- (3) mokslas visada buvo Europos integracijos varomoji jėga ir padeda formuoti europinę tapatybę, grindžiamą bendrais principais ir vertybėmis;
- (4) mokslas, moksliniai tyrimai, inovacijos ir aukštasis mokslas yra pagrindiniai Sąjungos švelniosios galios elementai ir padeda stiprinti Sąjungos santykius su trečiosiomis valstybėmis;

- (5) reikia užtikrinti, kad tarptautinė mokslinių tyrimų ir inovacijų sistema būtų tiek atvira, tiek saugi, laikantis principo „atvira – kiek įmanoma, uždara – kiek būtina“, vadovaujantis Tarybos rekomendacija dėl mokslinių tyrimų saugumo didinimo¹;
- (6) moksliniai tyrimai ir inovacijos yra Sąjungos konkurencingumo, atsparumo, klestėjimo ir visuomenės gerovės pagrindas, jie taip pat padeda apsaugoti Sąjungos interesus ir vertybes;
- (7) programa „Europos horizontas“ yra didžiausia pasaulyje daugiašalė mokslinių tyrimų ir inovacijų programa, kurioje gali dalyvauti trečiosios valstybės, be kita ko, Sąjungos kaimynystėje ir tolesniuose regionuose esančios patikimos valstybės partnerės, kaip programos asocijuotosios valstybės, taip pat viso pasaulio tyrėjai;
- (8) iniciatyva „Mokslui rinkis Europą“² siekiama didinti Sąjungos patrauklumą tyrėjams iš viso pasaulio, visų pirma pasitelkiant Europos mokslinių tyrimų tarybos (EMTT)³ dotacijas, programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“⁴ ir nacionaliniu bei, kai tinkama, subnacionaliniu lygmeniu teikiamas priemonės;
- (9) novatoriškų technologijų, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto (DI) ar kvantinių technologijų, kūrimas ir diegimas padeda didinti pasaulinę konkurenciją ir daro didžiulį poveikį žmonių gyvenimui. DI kaip pokyčius skatinančios jėgos naudojimas moksle sukuria beprecedenčių galimybių ir kelia iššūkių, pavyzdžiui, susijusių su intelektine nuosavybe, duomenų valdymu, moksline leidyba, dalijimusi modeliais, prieiga prie žinių bei kompiuterijos, taip pat ir moksline etika bei sąžiningumu;

---

¹ 2024 m. gegužės 23 d. Tarybos rekomendacija dėl mokslinių tyrimų saugumo didinimo (OL C 3510, 2024 5 30).

² https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_en

³ <https://erc.europa.eu/homepage>

⁴ <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>

- (10) Sąjunga susiduria su nenuspėjama geopolitine aplinka, kuriai būdingas didėjantis spaudimas tarptautiniam bendradarbiavimui, demokratijai, daugiašališkumui, teisinei valstybei ir pačiam mokslui;
- (11) valstybiniai ir nevalstybiniai subjektai daro vis didesnę spaudimą visuotinėms gėrybėms ir bendriems pasauliniams ištekliams, be kita ko, nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančioms erdvėms;
- (12) pažanga įgyvendinant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.⁵ bei darnaus vystymosi tikslus ar sprendžiant trejoją – klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir taršos – planetos krizę, kuriai reikia bendrų valstybių pastangų, pagrįstų moksliniais tyrimais, nėra patenkinama;
- (13) Sąjunga ir jos valstybės narės yra tarp pagrindinių subjektų, suteikiančių galimybę veikti pasauliniams tarpvvyriausybiniais mokslo politikos organams, tokiems kaip Tarpvvyriausybė klimato kaitos komisija (IPCC)⁶, Tarpvvyriausybė mokslinė politinė biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformą (IPBES)⁷ ir Tarpvvyriausybines mokslinis-politinis cheminių medžiagų, atliekų ir taršos klausimų forumas (ISP-CWP)⁸;
- (14) moksliniai tyrimai suteikia įrodymų, reikalingų tarptautiniams susitarimams pagrįsti ir, kai aktualu, politikos sprendimams įvairiose sektorinės diplomatijos srityse remti;
- (15) užsienio ir saugumo politika, įskaitant bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP), daro poveikį mokslinių tyrimų ir inovacijų politikai tiek tiesiogiai, pavyzdžiui, nustatant bendradarbiavimo su tam tikrais tarptautiniais partneriais ir konkurentais apribojimus, tiek netiesiogiai, pavyzdžiui, palengvinant tarptautinį bendradarbiavimą ir sudarant vienodas sąlygas;

---

⁵ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁶ <https://www.ipcc.ch/>

⁷ <https://www.ipbes.net/>

⁸ <https://www.unep.org/isp-cwp>

- (16) žinios, moksliniai tyrimai ir inovacijos labiau nei bet kada virsta galia ir geopolitine įtaka, todėl stipriai ir nepriklausomai Sąjungai būtų naudinga geriau naudotis Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų ištekliais ir kurti įvairias strategines partnerystes;
- (17) atsižvelgiant į tai, kad stiprėja mokslo, technologijų bei inovacijų ryšys su užsienio ir saugumo politika, kaip matyti iš daugelio Sąjungos politikos dokumentų⁹ ir svarbių naujausių ataskaitų¹⁰, reikia sukurti Europos Sąjungos mokslo diplomatijos sistemą;

---

⁹ *Inter alia*, 2021 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatas dėl pasaulinio požiūrio į mokslinius tyrimus ir inovacijas (COM(2021) 252 final) ir susijusios 2021 m. rugsėjo 28 d. Tarybos išvados (dok. 12301/21); 2021 m. vasario 17 d. Bendras komunikatas dėl didesnio ES indėlio į taisyklėmis grindžiamą daugiašališkumą (JOIN(2021) 3 final); 2022 m. birželio 10 d. Tarybos išvados dėl tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje principų ir vertybių (dok. 10125/22); 2023 m. gruodžio 8 d. Tarybos išvados dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų vaidmens ir poveikio stiprinimo politikos formavimo procese Sąjungoje (dok. 16450/23); 2025 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatas dėl Europos mokslinių tyrimų ir technologijų infrastruktūrų strategijos (COM(2025) 497 final/2); 2025 m. gruodžio 3 d. Bendras komunikatas dėl ES ekonominio saugumo stiprinimo (JOIN(2025) 977 final); 2024 m. gegužės 23 d. Tarybos rekomendacija dėl mokslinių tyrimų saugumo didinimo (OL C, C/2024/3510, 2024 5 30).

¹⁰ Enrico Letta „*Daug daugiau nei rinka. Sparta, saugumas, solidarumas: bendrosios rinkos įgalinimas siekiant tvarios ateities ir klestėjimo visiems ES piliečiams*“, 2024 m.; Europos Komisija: „*Europos konkurencingumo ateitis: A dalis, Europos konkurencingumo strategija*“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2025 m.; Europos Komisija: „*Suderinti, veikti, spartinti. Moksliniai tyrimai, technologijos ir inovacijos Europos konkurencingumui didinti*“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024 m.; Europos Komisija: „*Europos mokslo diplomatijos sistema. ES mokslo diplomatijos darbo grupių rekomendacijos*“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2025 m.

(18) kadangi mokslo diplomatija susieja mokslą ir diplomatiją ir stiprina jų dialogą, jai tenka itin svarbus vaidmuo:

- a) išsaugant ir propaguojant Sąjungos demokratines vertybes, strateginius interesus ir technologinį bei duomenų suverenumą;
- b) stiprinant Sąjungos, kaip vienos iš pirmaujančių pasaulio mokslo ir technologijų srities veikėjų, poziciją, šiuo tikslu vykdant atvirą ir saugų tarptautinį mokslinį bendradarbiavimą;
- c) didinant pasitikėjimą mokslu, skatinant į sprendimų priėmimo procesus įtraukti prognozavimą ir mokslines rekomendacijas ir skatinant visuomenės angažavimąsi;
- d) užtikrinant kuo didesnę Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų potencialo poveikį siekiant taikos, žmogaus teisių apsaugos, daugiašališkumo ir taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos ir
- e) stiprinant Sąjungos įsipareigojimą tvariai valdyti visuotines viešąsias gėrybes ir bendrus pasaulinius išteklius, kovoti su trejopa – klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir taršos – planetos krize ir prisidėti prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. bei darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo;

(19) Sąjungos mokslo diplomatija turėtų:

- a) ir toliau būti tvirtai grindžiama pagrindinėmis Sąjungos vertybėmis, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje, įskaitant laisvę, demokratiją, lygybę, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms;

- b) būti grindžiama visų pirma principais ir vertybėmis, kuriais grindžiamas tarptautinis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, kaip išdėstyta Pasauliniame požiūryje į mokslinius tyrimus ir inovacijas¹¹, Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakte¹², Marselio deklaracijoje dėl tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje¹³ ir Briuselio pareiškimė „Daugiašalis dialogas dėl tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje principų ir vertybių“¹⁴, visų pirma akademinė laisvė ir mokslinių tyrimų laisvė, mokslinė kompetencija, mokslinių tyrimų etika ir sąžiningumas, mokslinių tyrimų saugumas, lyčių lygybė, lygiomis galimybėmis visiems, įvairovė ir įtraukumas, atviruoju mokslu bei atviraisiais duomenimis ir įrodymais pagrįstu politikos formavimu;
- c) būti vykdoma visapusiškai atsižvelgiant į atitinkamą kompetenciją, kaip apibrėžta Sutartyje, ir užtikrinant suderinamumą su Sąjungos išorės veiksmais ir atitinkamomis programomis, visų pirma programa „Europos horizontas“;
- (20) mokslo diplomatija neturėtų būti naudojama kaip mechanizmu Sąjungos lygmens sankcijoms pakenkti;
- (21) Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) ir kitos daugiašalės organizacijos skatina pasaulinius ir regioninius dialogus mokslo diplomatijos klausimais, ir Sąjunga turėtų prie jų prisidėti;
- (22) siekdama apginti savo interesus ir įtraukti valstybinius ir nevalstybinius subjektus, Sąjunga savo pasaulinių partnerių ir konkurentų, kurie investuoja į savo mokslo diplomatijos pajėgumus, atžvilgiu turėtų veikti strategiškai ir koordinuotai, kiek tai susiję su mokslo diplomatija;

---

¹¹ 2021 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatas dėl pasaulinio požiūrio į mokslinius tyrimus ir inovacijas (COM(2021) 252 final).

¹² 2021 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/2122 dėl Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakto (OL L 431, 2021 12 2).

¹³ <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/sites/default/files/2022-03/d-claration-de-marseille--17072.pdf>

¹⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/94d6bb42-1fe7-478c-b6b4-d0be4dfb0204_en?filename=brussels-ministerial-statement-2024-02.pdf

- (23) reikia stiprinti teisingas ir abipusiškai naudingas partnerystes su globaliaisiais Pietumis, visų pirma Sąjungai strategiškai svarbiuose regionuose, be kita ko, įgyvendinant pagal strategiją „Global Gateway“ numatytas Europos komandos iniciatyvas ir trišalio bendradarbiavimo mechanizmus, kad būtų remiami jaunesni tyrėjai ir protų apykaita, stiprinami moksliniai pajėgumai, sprendžiama mokslinių tyrimų asimetrijos problema, skatinamas bendras žinių kūrimas ir reaguojama į bendrus pasaulinius iššūkius;
- (24) kelios valstybės narės rengia ir priima nacionalines mokslo diplomatijos strategijas ir stiprina savo diplomatinių tarnybų pačiose šalyse ir užsienyje mokslinius ir technologinius pajėgumus;
- (25) atsižvelgiant į vykdomos veiklos įvairovę, būtina skatinti nuoseklumą ir optimizuoti išteklių naudojimą mokslo diplomatijos srityje tiek Sąjungos, tiek valstybių narių lygmenimis. Šiuo tikslu reikia koordinuoti veiksmus, užtikrinti tarpusavio mokymąsi ir keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, taip pat, kai tikslinga, Komisija turėtų valstybėms narėms teikti specialiai pritaikytas gaires ir pagalbą, atsižvelgdama į jų konkrečią padėtį ir esamus skirtumus;
- (26) mokslo diplomatija gali prisidėti prie Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) tolesnio kūrimo ir įtvirtinimo tiek viduje, tiek kalbant apie jos išorės aspektus. Todėl Europos Sąjungos mokslo diplomatijos sistemos sukūrimas įtrauktas į 2025–2027 m. EMTE politikos darbotvarkę¹⁵, kuria prisidedama prie „penktosios laisvės“ – bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų rinkos – koncepcijos plėtojimo¹⁶;

---

¹⁵ 2025 m. birželio 24 d. Tarybos rekomendacija dėl 2025–2027 m. Europos mokslinių tyrimų erdvės politikos darbotvarkės (OL C, C/2025/3593, 2025 6 30).

¹⁶ Enrico Letta, ten pat.

- (27) Sąjunga remiasi tvirtu iniciatyvų, kuriomis buvo formuojama pasaulinė mokslo diplomatija, palikimu, įskaitant Europos branduolinių tyrimų organizaciją (CERN)¹⁷ ir Tarptautinį taikomųjų sistemų analizės institutą (IIASA)¹⁸. Pastaraisiais metais susiformavo energinga Europos mokslo diplomatijos mokslininkų ir specialistų bendruomenė, todėl, pavyzdžiui, buvo sukurtas ES mokslo diplomatijos aljansas¹⁹ ir ES užsienio reikalų ministerijų mokslo diplomatijos ir konsultacijų tinklas²⁰;
- (28) taigi, Sąjunga ir jos valstybės narės turėtų tapti pasaulinėmis mokslo diplomatijos lyderėmis, kad apgintų savo interesus, propaguotų Europos vertybes ir tarnautų visuotiniam viešajam gėriui;
- (29) šioje rekomendacijoje:
- a) mokslas – sistemingas fizinio ir socialinio pasaulio struktūros ir elgsenos tyrimas stebint, eksperimentuojant, analizuojant, aiškinant ir išbandant teorijas pagal gautus empirinius įrodymus. Jis apima gamtos mokslus, technologijas, inžineriją, matematiką ir mediciną, taip pat socialinius bei humanitarinius mokslus ir menus ir aprėpia tiek fundamentinius, tiek taikomuosius mokslinius tyrimus viešajame ir privačiąjame sektoriuose;
  - b) diplomatija – valstybinių ir nevalstybinių subjektų vykdomas tarptautinių santykių palaikymas taikiomis priemonėmis, pavyzdžiui, dialogu ir derybomis, be kita ko, per atstovus užsienyje;
  - c) mokslo diplomatija – tiesioginis arba netiesioginis naudojimas mokslu, moksliniais įrodymais ir moksliniu bendradarbiavimu siekiant pagrįsti ir remti užsienio politiką įvairiais lygmenimis, taip pat diplomatijos pasitelkimas tarptautiniam bendradarbiavimui ir mokslo pažangai remti ir propaguoti;

---

¹⁷ <https://home.cern/>

¹⁸ <https://iiasa.ac.at/>

¹⁹ <https://www.science-diplomacy.eu/>

²⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/europe-world/international-cooperation/science-diplomacy_en#eu-ministries-of-foreign-affairs-science-diplomacy-and-advice-network

- (30) ši rekomendacija nedaro poveikio nei valstybių narių kompetencijai kurioje nors politikos srityje, įskaitant užsienio ir saugumo politiką, nei mokslo įstaigų savarankiškumui ir nepriklausomumui,

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS, visapusiškai atsižvelgiant į subsidiarumo, proporcingumo, institucinės autonomijos ir akademinės laisvės principus, taip pat atsižvelgiant į valstybių narių nacionalinius ypatumus, skirtingus atskaitos taškus ir jų kompetenciją pagal Sutartį, taip pat į poreikį optimizuoti išteklius tiek Sąjungos, tiek valstybių narių lygmeniu, imtis šių strateginių, operatyvinių ir įgalinančių veiksmų:

Strateginiai veiksmai

1. pripažinti mokslo diplomatijos, kaip savo mokslinių tyrimų ir inovacijų bei užsienio ir saugumo politikos sudedamosios dalies, svarbą ir jos indėlį į bendrą užsienio ir saugumo politiką bei bendrą saugumo ir gynybos politiką, pripažįstant jos potencialą atitinkamose politikos strategijose;
2. bendradarbiaujant su Komisija kuo labiau padidinti mokslo diplomatijos poveikį propaguojant Sąjungos vertybes, įskaitant laisvę, demokratiją, lygybę, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms, taip pat taiką ir daugiašališkumą;
3. pripažinti mokslo diplomatijos potencialą skatinant tarptautinio bendradarbiavimo veiklą mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje ir naudotis mokslo diplomatijos veiksmais parodant, kad Sąjunga yra pasaulinė akademinės laisvės, mokslinių tyrimų laisvės, atvirojo mokslo ir atviro bei saugaus tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų, technologijų ir inovacijų srityje lyderė, be kita ko, įgyvendinant iniciatyvą „Mokslui rinkis Europą“, grindžiamą Europos komandos principu, ir įtraukiant trečiąsias valstybes į programą „Europos horizontas“ ir Euratomo programą kaip asocijuotąsias valstybes;

4. bendradarbiaujant su Komisija, naudotis mokslo diplomatija siekiant Sąjungos konkurencingumo, atsparumo, klestėjimo ir visuomenės gerovės interesų, pavyzdžiui, kad būtų padidintas partnerysčių su Sąjunga teikiamų galimybių patrauklumas, be kita ko, įgyvendinant strategiją „Global Gateway“²¹, populiarinamos Europos technologijos, remiamas Sąjungos vaidmuo nustatant pasaulinius techninius standartus ir Sąjungos technologinis bei duomenų suverenumas, pagrįstas abipusiškumo, susijusio su atvirumu ir dalijimusi duomenimis, principu;
5. bendradarbiaujant su Komisija, skatinti įvairių mokslo diplomatijos subjektų tarpdalykinius ir akademinio pasaulio ribas peržengiančius dialogus Sąjungos, nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis dėl to, kaip suderinti mokslinius tikslus su užsienio ir saugumo politikos interesais, visų pirma atsižvelgiant į poreikį: a) įvertinti apribojimų poveikį tarptautiniam moksliniam bendradarbiavimui, b) nustatyti ir sumažinti ekonominę ir mokslinių tyrimų saugumo riziką, visų pirma ypatingos svarbos ir didesnės rizikos technologijų srityse, ir c) išnagrinėti bei išnaudoti mokslo diplomatijos potencialą, kad būtų padėtas pagrindas veiksams moksliniams tyrimų ir inovacijų bei užsienio ir saugumo politikos srityse;
6. bendradarbiaujant su Komisija, deramai atsižvelgiant į saugumo problemas, susijusias su dvejojo naudojimo technologijomis ir kitomis didesnės rizikos technologijomis, nustatyti konkrečias sritis, kuriose mokslo diplomatija gali būti naudojama kaip pasitikėjimo stiprinimo priemone dialogui su trečiosiomis valstybėmis palaikyti ir skatinti, kai manoma, jog tai gali būti naudinga, ir laikantis užsienio ir saugumo politikos, kartu užtikrinant, kad vedant tokį dialogą neskelbtinos žinios nebūtų be leidimo perduodamos užsienio karinėms ar žvalgybos tarnyboms, taip pat kad nebūtų pakenkta Sąjungos lygmens sankcijoms;

---

²¹ https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_en

7. visais atvejais, kai tai gali suteikti pridėtinės vertės esamiems politikos procesams, naudotis mokslo diplomatija siekiant daryti pažangą įgyvendinant Jungtinių Tautų darbotvarkę iki 2030 m. ir darnaus vystymosi tikslus, taip pat siekiant remti tarptautinių susitarimų rengimą ir įgyvendinimą, spręsti pasaulinius tvarumo uždavinius, be kita ko, pažeidžiamuose ir geopolitiškai strateginiuose regionuose, pavyzdžiui, Arkties ir Viduržemio jūros regionuose, ES rytų pasienyje ir Vakarų Balkanuose, ir tvariai valdyti visuotines gėrybes ir bendrus pasaulinius išteklius susiskaidžiusioje geopolitinėje aplinkoje, įskaitant nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančias erdves, pavyzdžiui, atvirąją jūrą ir jūros gelmes, Antarkties regioną, žemąją Žemės orbitą, Mėnulį ir kitus dangaus objektus, taip pat bendrąsias gėrybes, pavyzdžiui, radijo spektrą ir tamsų bei tylų dangų;
8. bendradarbiaujant su Komisija skatinti Sąjungos lyderystę pasaulinės mokslo diplomatijos srityje: a) dalyvaujant pasauliniame mokslo diplomatijos diskurse, kaip skatina UNESCO ir kiti tarptautiniai forumai, ir b) stiprinant ryšius bei kuriant aljansus su patikimais partneriais visame pasaulyje, vadovaujantis bendrais Sąjungos ir valstybių narių interesais ir remiantis bendrais mokslinių tyrimų ir inovacijų principais ir vertybėmis;
9. remiantis tokiais sėkmingais pavyzdžiais kaip projektu „Sinchroninė šviesa mokslo ir taikomiesiems tyrimams Artimuosiuose Rytuose“ (SESAME)²², naudotis mokslo diplomatija siekiant sudaryti palankesnes sąlygas kurti ir plėtoti tarptautinę mokslinių tyrimų infrastruktūrą, taip propaguojant Sąjungos užmojus ir telkiamąją galią;
10. bendradarbiaujant su Komisija, Europos mokslinių tyrimų ir technologijų infrastruktūras pateikti kaip strateginį Sąjungos švelniosios galios mokslo diplomatijos srityje turą²³ ir kaip itin svarbius Sąjungos strateginio savarankiškumo ir mokslinės kompetencijos veiksnius, pasinaudojant jų potencialu pritraukti geriausius specialistus, jų indėliu į inovacijas, proveržį skatinančius mokslinius tyrimus, žinių generavimą, standartų nustatymą ir dalijimąsi randamais, prieinamais, sąveikiais ir pakartotinai panaudojamais duomenimis, taip pat jų vaidmeniu plėtojant dvišalius ir daugiašalius santykius;

---

²² <https://www.sesame.org.jo/>

²³ 2025 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatas dėl Europos mokslinių tyrimų ir technologijų infrastruktūrų strategijos, COM(2025) 497 final/2, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/>.

Operatyviniai veiksmai

11. apsvarstyti galimybę remiantis esamomis struktūromis nustatyti tinkamą paramos mokslo diplomatijos koordinavimui tarp valdžios institucijų ir su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais įvairiais lygmenimis tvarką, jei ji dar nenustatyta, be kita ko, jei tikslinga, paskiriant nacionalinį mokslo diplomatijos koordinatorių ir išnagrinėjant sinergijos su kitų sričių sektorine diplomatija, pavyzdžiui, klimato, žaliąja, vandens, vandenynų, poliarine, kosmoso, energetikos ir sveikatos diplomatija, galimybes, ypatingą dėmesį skiriant tarpusavio sąsajoms su technologijų ir skaitmenine diplomatija, taip pat kultūros diplomatija;
12. kai aktualu ir tinkamai konsultuojantis su Komisija, apsvarstyti galimybę parengti nacionalines interesus ir vertę grindžiamų mokslo diplomatijos veiksmų gaires, kurios būtų reguliariai atnaujinamos, pagal: a) nustatytus strateginius teminius ir geografinius prioritetus bei interesus Sąjungos, nacionaliniu ir, kai tinkama, subnacionaliniu lygmenimis, dėl kurių susitarė atitinkami mokslo diplomatijos suinteresuotieji subjektai, ir b) Sąjungos ir ES nepriklausančių šalių abipusių interesų ir bendradarbiavimo konkrečiose srityse, be kita ko, joms prisijungiant prie programos „Europos horizontas“ ir joje dalyvaujant, galimybių vertinimą;

13. peržiūrėti ir prireikus stiprinti užsienio reikalų ministerijų ir kitų atitinkamų ministerijų mokslinių konsultacijų ir prognozavimo mechanizmus, siekiant nustatyti gebėjimų spragas ir parengti rekomendacijas dėl šių mokslu pagrįsto politikos formavimo mechanizmų tobulinimo, be kita ko, kai tikslinga, potencialiai paskiriant tyrėjus ir mokslinių tyrimų darbuotojus²⁴ dirbti moksliniais konsultantais diplomatinėse tarnybose, remiantis patirtimi, įgyta taikant esamus mokslinių konsultacijų mechanizmus pasauliniu, Sąjungos, nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis, taip remiant platesnes pastangas skatinti naudotis moksliniais įrodymais formuojant viešąją politiką²⁵, be kita ko, įgyvendinant EMTE veiksmus dėl koncepcijos „Europos mokslas politikos labui“ diegimo pažangos;
14. peržiūrėti ir, kai taikytina, stiprinti mokslo ministerijų ir kitų atitinkamų mokslinių tyrimų ir inovacijų struktūrų diplomatinio ir tarptautinio bendradarbiavimo mechanizmus, nustatant gebėjimų spragas ir parengiant priemones, kuriomis būtų gerinami diplomatiniai įgūdžiai šiuose mechanizmuose, be kita ko, potencialiai paskiriant patyrusius diplomatinis patarėjus dirbti mokslo įstaigose;

---

²⁴ Žr. 2023 m. gruodžio 18 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokslinių tyrimų, inovacijų ir verslumo talentų pritraukimo ir išlaikymo Europoje sistemos, OL C 1640, 2023 12 29.

²⁵ Kaip nurodyta 2023 m. gruodžio 8 d. Tarybos išvadose dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų vaidmens ir poveikio stiprinimo politikos formavimo procese Sąjungoje, dok. 16450/23.

15. bendradarbiaujant su Komisija, kai įmanoma, koordinuotai intensyvuoti Sąjungos dalyvavimą mokslu besiremiančių tarptautinių organizacijų, įskaitant pasaulines tarpvyriausybines mokslines politines platformas, veikloje ir paramą joms, taip pat stiprinti bendradarbiavimą su mokslo diplomatijos srityje veikiančiomis nevyriausybėmis tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Tarptautine mokslo taryba (ISC)²⁶ ir Ženevos mokslo ir diplomatijos prognozių centru (GESDA)²⁷, taip pat su organizacijomis, dirbančiomis techninių standartų ir konvencijų srityje;
16. bendradarbiaujant su Komisija, kurti Sąjungos ir valstybių narių diplomatinėse atstovybėse visame pasaulyje dirbančių mokslo ir technologijų atašė tinklus ir sinergiją siekiant kuo labiau padidinti jų trumpalaikį ir ilgalaikį poveikį ir geriau panaudoti esamus išteklius, be kita ko, nacionalinius tinklus ir skaitmenines platformas, kartu daugiausia dėmesio skiriant koordinavimui, o ne naujų struktūrų kūrimui, ir vengiant nereikalingos administracinės naštos;
17. bendradarbiaujant su Komisija remti Sąjungos mokslo diplomatijos informavimo veiklą – taikyti struktūrintą požiūrį į valstybių narių mokslinę diasporą padedant kurti atitinkamus tinklus, šiuo tikslu bendradarbiaujant su akademinėmis tarnybomis ir kitais esamais aktualiais mechanizmais, geriau išnaudoti judumo ir kitų programų, pavyzdžiui, *Marie Curie* absolventų asociacijos²⁸ ir asociacijos „Erasmus Mundus“²⁹, nacionalinius ir Sąjungos absolventų tinklus ir pasinaudoti tradiciniais tapusiais renginiais, kuriuose populiarinamas mokslu grindžiamas žmonių tarpusavio bendravimas esant geopolitiniam atotrūkiui;
18. formuoti strateginį požiūrį į pabėgėlius mokslininkus ir tyrėjus, kuriems gresia pavojus, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jų tolesniam indėliui į mokslinius tyrimus ir inovacijas, remiantis Sąjungos propaguojamais principais ir vertybėmis, kartu įgyvendinant reikiamas apsaugos priemones;

---

²⁶ <https://council.science/>

²⁷ <https://www.gesda.global/>

²⁸ <https://www.mariecuriealumni.eu/>

²⁹ <https://www.em-a.eu/>

19. siekti paveiklaus bendradarbiavimo su globaliaisiais Pietumis kuriant teisingas mokslo diplomatijos partnerystes, skatinsiančias vietas žiniomis ir ekspertinėmis žiniomis padėti spręsti bendrus pasaulinius uždavinius ir suteiksiančias galimybių stiprinti gebėjimus, taip sprendžiant ir mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumų asimetrijos problemą;

Igalinantys veiksmai

20. skatinti valstybių narių diplomatinių tarnybų ryšius su mokslinius tyrimus atliekančiomis organizacijomis, universitetais bei kitomis aukštojo mokslo įstaigomis, įskaitant Europos universitetų aljansus, mokslinių tyrimų finansuotojais, tyrėjais ir mokslinių tyrimų darbuotojais, taip pat su pilietine visuomene ir nevalstybiniais subjektais, kurie gali atverti naujų galimybių inovacijoms ir stiprinti pasaulines partnerystes, neapsiribojant tradiciniais vyriausybės ir akademinės bendruomenės kanalais;
21. bendradarbiaujant su Komisija remti pozityvių mokslo diplomatijos naratyvų, grindžiamų daugiadalykiais ir tarpdalykiniais moksliniais tyrimais, sistemingai apimančiais socialinius ir humanitarinius mokslus, plėtojimą ir šių rezultatų sklaidą pasitelkiant mokslinius leidinius, komunikaciją ir angažavimąsi su visuomene, siekiant didinti pasitikėjimą mokslu, stiprinti informacinės erdvės sąžiningumą, kovoti su dezinformacija ir apsaugoti demokratiją, laisvę bei daugiašališkumą;

22. skatinti daugiakalbystę mokslo diplomatijos srityje ir kalbų įvairovę mokslo srityje, laikantis G20 rekomendacijų dėl dalyvavimo mokslo veikloje³⁰;
23. visapusiškai atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją švietimo ir akademinės laisvės srityje, skatinti elementų, susijusių su mokslo diplomatija, mokslo vaidmeniu vykdant tarptautinį bendradarbiavimą ir įrodymais grindžiamu politikos formavimu, integravimą į atitinkamas švietimo ir mokymo programas, siekiant didinti jaunesnių kartų informuotumą apie mokslo, politikos ir pasaulinių iššūkių sąsajas, pavyzdžiui, skatinant pasitelkti mokslo diplomatijos jaunimo ambasadorius, jei to pageidaujama;
24. bendradarbiaujant su akademinėmis institucijomis apsvarstyti galimybę rengti mokslo diplomatijos mokymus mokslininkams ir diplomatams, taip pat specialistams, dirbantiems ten, kur susikerta mokslas ir diplomatija, bendradarbiaujant su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, be kita ko, integruojant mokslo diplomatijos modulius į diplomatijos akademijų studijų programas ir į diplomatų mokymą prieš juos komandiruojant į užsienį;

REKOMENDUOJA KOMISIJAI imtis šių veiksmų, visų pirma siekiant remti šios rekomendacijos 1–24 punktų įgyvendinimą:

25. padėti nustatyti Sąjungos mokslo diplomatijos subjektus, strategijas ir mokymo pasiūlymus, taip pat Sąjungos partnerių ir konkurentų mokslo diplomatijos pastangas, kad būtų galima apžvelgti esamas nacionalines sistemas ir šiuo metu turimus mokslo diplomatijos išteklius bei geriausią praktiką, taip pat pasaulinę mokslo diplomatijos aplinką, kurioje veikia Sąjunga ir jos valstybės narės, taip prisidedant ir prie valstybių narių skirtumų mažinimo;

---

³⁰ https://g7g20-documents.org/fileadmin/G7G20_documents/2025/G20/South%20Africa/Sherpa-Track/Research%20and%20Innovation%20Ministers/1%20Ministers'%20Language/Research%20and%20Innovation_Recommendations%20on%20Science%20Engagement_23.09.2025.pdf

26. stiprinti esminių pokyčių mokslinių tyrimų, technologijų ir inovacijų srityje, pavyzdžiui, didesnio DI naudojimo moksle pagal bendrą Sąjungos DI politiką³¹, stebėseną, įvertinant tų pokyčių poveikį moksliniam bendradarbiavimui, mokslinių tyrimų sąžiningumui, etikai, intelektinės nuosavybės apsaugai ir Sąjungos konkurencingumui bei atsparumui, vertės kūrimui ir technologiniam suverenumui, ir skatinant į žmogų orientuotą, atsakingą, skaidrų, teisingą ir saugų naudojamą šiomis technologijomis pasauliniu lygmeniu;
27. sudaryti sąlygas nuolatiniam mokslininkų ir diplomatų mainams, taip pat jų ir ekspertų, dirbančių ten, kur šios dvi sritys susikerta, mainams sukuriant virtualią Europos mokslo diplomatijos platformą, grindžiamą Europos komandos principu ir, kai įmanoma, esamomis Sąjungos ir nacionalinėmis platformomis bei tinklais, galinčią padėti nustatyti temas bendriems mokslo diplomatijos veiksams su atitinkamomis Sąjungai svarbiomis šalimis ir regionais;
28. sukurti *ad hoc* kontaktinę grupę esamos EMTE sistemos (pavyzdžiui, EMTE forumo visuotinio požiūrio nuolatinio pogrupio) kontekste, kuri gali būti aktyvuota *ad hoc*, kad padėtų parengti bendrą atsaką mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, kai to reikia reaguojant į geopolitinius pokyčius, pavyzdžiui, grėsmes Sąjungos ekonominiam saugumui, karinę agresiją ar demokratijos regresą, be kita ko, paremdama koordinuotą rizikos vertinimą ir nenumatytų atvejų planavimą, kiek tai susiję su tarptautiniu bendradarbiavimu mokslinių tyrimų srityje;

---

³¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-office>

29. integruoti Europos Sąjungos mokslo diplomatijos sistemą į bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą ir kitas Sąjungos programas, įskaitant Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą, skatinant tokias priemones kaip iniciatyva „Mokslui rinkis Europą“, asociacija su programa „Europos horizontas“ ir tarptautinis dalyvavimas joje, mokslo ir technologijų susitarimai, strategijos „Global Gateway“ projektai, Europos atvirojo mokslo debesija³², Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumai (ERIC)³³ ir tinklas „Eureka“³⁴, taip pat konkrečioms geografiniams regionams ir konkrečioms temoms skirtos iniciatyvos, pavyzdžiui, 2021–2027 m. Partnerystė mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje Viduržemio jūros regione (PRIMA)³⁵, AS ir ES inovacijų darbotvarkė³⁶, 2021–2027 m. Visuotinei sveikatai skirta Europos ir besivystančių šalių partnerystė klinikinių tyrimų srityje (EDCTP)³⁷, iniciatyva „Misija – inovacijos“³⁸ ir Atlanto vandenyno mokslinių tyrimų ir inovacijų aljansas (AAORIA)³⁹;
30. sudaryti palankesnes sąlygas įsteigti Viduržemio jūros regiono mokslo diplomatijos centrą, kaip paskelbta Viduržemio jūros regiono pakte⁴⁰, remiantis šiuo metu vykdoma veikla tame regione, taip pat, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, parengti bendrą mokslo diplomatijos veiksmą Artimuosiuose Rytuose ir kartu su Artimaisiais Rytai (bendrą politinį veiksmą) ir stiprinti mokslo diplomatijos dialogus su pagrindiniais daugiašaliais ir tarptautiniais partneriais, pavyzdžiui, Afrikos Sąjunga (AS), Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių bendrija (CELAC), Pietryčių Azijos valstybių asociacija (ASEAN) ir Vidurine Azija, taip pat atitinkamai su ES šalimis kandidatėmis ir mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrosios programos asocijuotosiomis trečiosiomis valstybėmis;

---

32 <https://eosc.eu/>

33 <https://www.eric-forum.eu/>

34 <https://www.eurekanetwork.org/>

35 <https://prima-med.org/>

36 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_au-eu-innovation-agenda-final-version.pdf

37 <https://www.edctp.org/>

38 <https://mission-innovation.net/>

39 <https://allatlanticocean.org/>

40 2025 m. spalio 16 d. Bendras komunikatas dėl Viduržemio jūros regiono pakto, JOIN(2025) 26 final.

31. stiprinti mokslinių konsultacijų teikimą užsienio ir saugumo politikai formuoti, visų pirma pasitelkiant Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro (JRC)⁴¹ ir Mokslinių konsultacijų mechanizmo⁴², taip pat Sąjungos decentralizuotų agentūrų⁴³ veiklą, be kita ko, remiant tarptautinius dialogus bendradarbiaujant su tarptautinėmis mokslinių konsultacijų įstaigomis.

ĮGYVENDINIMAS, KOMUNIKACIJA IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

Rekomenduojama, kad valstybės narės, atsižvelgiant į jų konkrečias situacijas, kuo greičiau, kiek tai praktiškai įmanoma, įgyvendintų šios rekomendacijos 1–24 punktus.

Rekomenduojama, kad Komisija ir valstybės narės informuotų plačiąją visuomenę apie mokslo diplomatijos svarbą.

Rekomenduojama, kad Komisija, bendradarbiaudama su Europos išorės veikslių tarnyba, stebėtų šios rekomendacijos įgyvendinimo pažangą naudodamasi esamomis EMTE valdymo struktūromis, visų pirma EMTE forumo visuotinio požiūrio nuolatinio pogrupiu, EMTE platforma ir atitinkamomis stebėsenos priemonėmis ir kas dvejus metus teiktų Tarybai šios rekomendacijos įgyvendinimo pažangos ataskaitas, kaip kas dvejus metus teikiamų ataskaitų dėl visuotinio požiūrio į mokslinius tyrimus ir inovacijas dalį. Todėl nereikia kurti jokių naujų struktūrų.

Rekomenduojama, kad EMTE forumo visuotinio požiūrio nuolatinis pogrupis padėtų nustatyti bendrus rodiklius, taikytinus visiems Sąjungos mokslo diplomatijos veikloje dalyvaujantiems subjektams, kad būtų galima nuosekliai ir sistemingai stebėti jų veiklą ir pažangą, taip sudarant sąlygas veiksmingai rinkti kolektyvinę informaciją, kad būtų remiamas jų suderintų veikslių plėtojimas.

---

⁴¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/index_en

⁴² <https://scientificadvice.eu/>

⁴³ https://www.euda.europa.eu/publications/brochures/eu-ansa_en

Šiame kontekste valstybių narių prašoma savanoriškai dalytis su Komisija informacija apie savo nacionalinį požiūrį ir nacionalines iniciatyvas (kai tokia informacija turima), kad Komisija galėtų vykdyti pirmiau minėtą stebėseną ir teikti ataskaitas.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
